

Sygn.akt II **AKa 394/15**

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 grudnia 2015 roku

Sąd Apelacyjny w Warszawie II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSA - Ewa Plawgo

Sędziowie : SA - Anna Zdziarska

SO (del.) - Agnieszka Radojewska-spr.

Protokolant: - st.sekr.sąd. Marzena Brzozowska

przy udziale prokuratora: Leszka Woźniaka

po rozpoznaniu w dniu 18 grudnia 2015 r.

sprawy z wniosku P. S., syna J. i H., urodz. (...) w W.

o zadośćuczynienie i odszkodowanie za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie zastosowane w sprawie Sądu Okręgowego w Warszawie sygn. akt. XII K 133/13

na skutek apelacji pełnomocnika wnioskodawcy od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 8 czerwca 2015r sygn. akt. XII Ko 15/15

I. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok;

II. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adwokat I. G. Kancelaria Adwokacka w W. kwotę 147, 60 zł (sto czterdzieści siedem złotych sześćdziesiąt groszy) zawierającą 23 % podatku VAT, tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej wnioskodawcy z urzędu w postępowaniu odwoławczym;

III. kosztami sądowymi za postępowanie odwoławcze obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Wnioskodawca P. S. w dniu 17 lutego 2015 r. (data prezentaty biura podawczego) złożył wniosek o zasądzenie od Skarbu Państwa kwoty 1.000 złotych tytułem zadośćuczynienia oraz 500.000 złotych tytułem odszkodowania za niezaliczenie na poczet kary pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 24 stycznia 2014 r. w sprawie XII K 133/13 okresu tymczasowego aresztowania od dnia 18 marca 2013 r. do dnia 17 stycznia 2014 r.

Wyrokiem z dnia 8 czerwca 2015 roku sygn. akt XII Ko 15/15 Sąd Okręgowy w Warszawie na podstawie art. 552 § 4 kpk a' contrario i art. 554 § 2 kpk oddalił wniosek o zadośćuczynienie i odszkodowanie w całości, kosztami procesu obciążył Skarb Państwa.

Od powyższego wyroku apelację wywiódł pełnomocnik wnioskodawcy, zaskarżając orzeczenie w całości na korzyść wnioskodawcy.

Apelujący na podstawie art. 438 pkt 4 kpk, zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie przepisu postępowania tj. art. 552 § 4 kpk poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że okres tymczasowego aresztowania od dnia 18 marca

2013 roku do dnia 24 stycznia 2014 roku został prawidłowo zaliczony na poczet orzeczonej kary a w konsekwencji oddalenie żądania wnioskodawcy.

Apelujący wskazał, iż w okresie od dnia 18 marca 2013 roku do dnia 24 stycznia 2014 roku wnioskodawca był tymczasowo aresztowany do sprawy Sądu Okręgowego w Warszawie w sprawie XII K 133/13, oraz Sądu Rejonowego dla Warszawy Śródmieścia w sprawie II K 244/13.

W dniu 17 stycznia 2014 r. zapadł wyrok Sądu Rejonowego dla Warszawy Śródmieścia w sprawie II K 244/13. W dniu 24 stycznia 2014 r. Sąd Okręgowy w Warszawie wydał wyrok w sprawie o sygn. akt XII K 133/13 i na podstawie art. 63 § 1 k.k. na poczet orzeczonej kary pozbawienia wolności zaliczył P. S. okres rzeczywistego pozbawienia wolności od dnia 18 marca 2013 r. do dnia 24 stycznia 2014 r. Następnie Sąd Okręgowy w Warszawie, postanowieniem z dnia 7 stycznia 2015 r. zmienił okres zaliczenia i zaliczył na poczet orzeczonej kary pozbawienia wolności, okres tymczasowego aresztowania od dnia 18 stycznia 2014 r. do dnia 24 stycznia 2014 r.

Apelujący nie zgodził się ze zmianą sposobu zaliczenia okresu tymczasowego aresztowania w sprawie XII K 133/13 tzn. skróceniem zaliczonego uprzednio okresu tymczasowego aresztowania z okresu od 18 marca 2013 roku do 17 stycznia 2014 roku na mniej korzystne zaliczenie od dnia 18 do 24 stycznia 2014 roku.

Na podstawie art. 437 § 1 i 2 kpk pełnomocnik wnioskodawcy wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji oraz przyznanie wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną wnioskodawcy z urzędu.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje :

Apelacja pełnomocnika wnioskodawcy nie zasługiwała na uwzględnienie, a okoliczności sprawy jednoznacznie wskazują, iż należało uznać ją za bezzasadną.

Sąd Okręgowy poczynił w sprawie prawidłowe ustalenia faktyczne i dokonał właściwej analizy prawnej, słusznie uznając, że żądanie P. S. nie jest zasadne i nie znajduje oparcia w art. 552 § 4 k.p.k.

Zgodnie z dyspozycją art. 552 § 4 kpk (w brzmieniu obowiązującym do 30 czerwca 2015r) stanowiącego podstawę prawną roszczeń wnioskodawcy, odszkodowanie i zadośćuczynienie przysługuje w wypadku niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania.

Na wstępie rozważań dotyczących zasadności i skuteczności podniesionych przez pełnomocnika zarzutów przypomnieć należy fundamentalny judykant Sądu Najwyższego, jakim jest uchwała z dnia 15 września 1999 r. w sprawie o sygnaturze I KZP 27/99 (OSNKW 1999/11-12/72) określająca zasady odpowiedzialności Skarbu Państwa, na zasadzie ryzyka. Sąd Najwyższy sformułował w tymże orzeczeniu, swoisty algorytm postępowania, pozwalający na zbadanie czy w danej sprawie zachodzi stan niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania. Wskazano tam, że niewątpliwie niesłusznym, w rozumieniu art. 552 § 4 k.p.k., tymczasowym aresztowaniem jest takie, które było stosowane z obrazą przepisów rozdziału 28 k.p.k a także takie, które powoduje dolegliwość, jakiej oskarżony nie powinien doznać w świetle całokształtu okoliczności ustalonych w sprawie, w szczególności w aspekcie prawomocnego jej rozstrzygnięcia.

Te ostatnie sytuacje mają miejsce wtedy, kiedy prawomocnym rozstrzygnięciem jest uniewinnienie oskarżonego, umorzenie postępowania, bądź wymierzenie kary łagodniejszej niż stosowany środek zapobiegawczy, w szczególności kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania (podobnie uchwała Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2006 r. I KZP 5/06, OSNKW 2006/6/55).

Badając powyższe kwestie w realiach niniejszej sprawy należy stwierdzić, że ustalenia Sądu I instancji, dotyczące prawidłowości zastosowania tymczasowego aresztowania wobec wnioskodawcy, są prawidłowe. Jak wynika z niekwestionowanych ustaleń faktycznych wnioskodawca był tymczasowo aresztowany jednocześnie w dwóch sprawach: Sądu Rejonowego dla Warszawy Śródmieścia (sygn. akt II K 244/13) na mocy postanowienia z dnia 13

grudnia 2011 r. i Sądu Okręgowego w Warszawie (sygn. akt XII K 133/13) na mocy postanowienia Sądu Rejonowego Warszawa - Wola z dnia 21 marca 2013 r.

W obu sprawach orzeczono wobec wnioskodawcy bezwzględne kary pozbawienia wolności.

Okres tymczasowego aresztowania został w całości zaliczony na poczet wymierzonych w obu sprawach kar bezwzględnych pozbawienia wolności.

W sprawie sygn. akt II K 244/13 Sąd Rejonowy dla Warszawy Śródmieścia, postanowieniem z dnia 16 października 2014 r. zaliczył P. S. na poczet orzeczonej kary pozbawienia wolności, okres tymczasowego aresztowania od dnia 18 marca 2013 r. do dnia 17 stycznia 2014 r., a w sprawie sygn. akt XII K 133/13, Sąd Okręgowy w Warszawie, postanowieniem z dnia 7 stycznia 2015 r. zaliczył P. S. na poczet orzeczonej kary pozbawienia wolności, okres tymczasowego aresztowania od dnia 18 stycznia 2014 r. do dnia 24 stycznia 2014 r.

Oba skazania zostały następnie objęte wyrokiem łącznym Sądu Okręgowego w Warszawie w sprawie o sygn. akt XII K 178/14, obejmującym kary pozbawienia wolności orzeczone wyrokami w sprawach o sygn. akt XII K 133/13 i II K 244/13, na poczet kary łącznej pozbawienia wolności zaliczono cały okres rzeczywistego pozbawienia wolności od dnia 18 marca 2013 r. do dnia 24 stycznia 2014 r.

Słusznie uznał Sąd I instancji, że okres tymczasowego aresztowania stosowany w dwóch sprawach jednocześnie a następnie zaliczony na poczet orzeczonej kary pozbawienia wolności, nawet jeżeli zbiegał się z tymczasowym aresztowaniem z drugiej sprawy, nie podlega powtórnemu zaliczeniu na podstawie art. 63 § 1 k.k.

Sąd Apelacyjny podziela pogląd, iż zaliczenie okresu tymczasowego aresztowania na poczet orzeczonych kar wyklucza późniejsze skuteczne wystąpienie z roszczeniem o odszkodowanie lub zadośćuczynienie na podstawie przepisów rozdziału 58 k.p.k. za ten sam okres (vide m.in.: wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 21 sierpnia 2012 r., sygn. akt II AKa 238/12, wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 7 maja 2015r sygn. akt II AKa 72/15, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 września 2007 r., I KZP 28/07 , OSNKW 2007/10/70).

Reasumując, w niniejszej sprawie Sąd pierwszej instancji stanął na stanowisku, że prawidłowe zaliczenie całego okresu tymczasowego aresztowania na poczet orzeczonej kary pozbawienia wolności wyklucza możliwość skutecznego dochodzenia odszkodowania i zadośćuczynienia.

Powyższe stanowisko Sąd Apelacyjny w całej rozciągłości podziela.

Obecnie po nowelizacji przepisów wprowadzonej ustawą z dnia 27 września 2013 o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2013.1247) obowiązującej od dnia 1 lipca 2015 r. ustawodawca wyraźnie uregulował omawianą kwestię w art. 552 a § 2 kpk, zgodnie z brzmieniem którego, roszczenie o odszkodowanie lub zadośćuczynienie, przysługuje w razie skazania z tytułu niezasadnego wykonywania środków zapobiegawczych w zakresie, w jakim z uwagi na rodzaj i rozmiar orzeczonych kar nie można było zaliczyć na ich poczet okresów wykonywania odpowiednich środków zapobiegawczych.

Zatem, roszczenie o odszkodowanie lub zadośćuczynienie nie przysługuje w sytuacji, gdy w wyroku skazującym na poczet wymierzonej kary pozbawienia wolności Sąd dokonał zaliczenia okresu tymczasowego aresztowania.

Wobec powyższego, Sąd Apelacyjny utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

O kosztach sądowych za postępowanie odwoławcze orzeczono na podstawie art. 554 § 2 kpk, obciążając nimi Skarb Państwa.

O wynagrodzeniu pełnomocnika z urzędu orzeczono na podstawie § 14 ust. 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002r w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U.2013.461 j.t.).